

Beskrivningens roll i bygghandlingarna

Beskrivningar, ritningar och andra bygghandlingar utgör underlag för produktion av hus, anläggningar och installationer. När arbetena utförs på entreprenad, och beställaren svarar för projekteringen, ingår sådana handlingar normalt i förfrågningsunderlaget för upphandling. Av förfrågningsunderlaget ska arbetets omfattning samt krav på kvalitet, funktion och utförande entydigt framgå. När krav på funktion anges bör detta i första hand gälla egenskap som kan verifieras genom provning eller mätning. Förfrågningsunderlaget kommer senare att ingå bland kontraktshandlingarna och därmed utgöra en del av avtalet mellan beställare och entreprenör.

Beskrivande text används för uppgifter om kvalitet och andra prisbildande faktorer samt för kompletterande uppgifter om arbetenas omfattning. Beskrivande text förekommer normalt i en särskild handling, beskrivning, men även på ritning.

Beskrivning upprättad enligt principerna i AMA benämns i dessa publikationer för teknisk beskrivning. Den ska följa de regler som anges i AMA.

Fördelningen av textuppgifter mellan beskrivning och ritning är en fråga som ska bedömas utifrån vad som är mest praktiskt i det aktuella fallet. Text på ritning bör följa den praxis som till exempel är dokumenterad i Bygghandlingar 90. Beskrivande text ska vara klart och koncist formulerad och det är väsentligt att skrivsättet är konsekvent, vilket bland annat innebär att samma uttryck ska användas för samma sak. I AMA har i första hand verbet "ska" använts, till exempel "Kramlor i murverk ska helt omslutas av bruk".

Skrivsätt och uttryck som inte fyller något syfte ska undvikas. Text av typen "fullständigt tät anslutning" vill synbarligen framhäva kravet på täthet. För att inte försvaga betydelsen av ordet "tät", skriv därför "tät" utan förstärkningsord!

Kvalitet och funktion kan anges på olika sätt. Om det är möjligt, bör krav anges på den färdiga produkten. För en sådan kvalitetsbestämning fordras att det genom provning eller på annat sätt kan konstateras om kraven uppfyllts. Ofta måste emellertid krav på produkten anges genom att beskriva arbetsutförande och de varor som ingår i produkten. Det är alltid väsentligt att kraven motsvarar praktiska behov.

Uppgifter såsom dimension, typ, kulör, ytstruktur och även andra förutsättningar måste anges i förfrågningsunderlaget för att anbudsgivare ska ha möjlighet att beräkna kostnaderna. Krav som ännu inte är fastställda när förfrågningsunderlaget utarbetas, bör ändå anges på ett sätt som ger underlag för anbudsgivning. Vid senare ändringar till andra krav på produkten, underlättas därigenom en ekonomisk reglering. Uttryck som "enligt senare besked" ska undvikas.

Handlingarna för ett projekt kompletterar varandra. Av detta följer att en uppgift endast behöver anges i en handling och på ett ställe. Handlingarna ska vara samordnade. Av kravet på samordning följer bland annat att en uppgift bör redovisas där man har anledning att förvänta sig att den finns. Har särskilda handlingar iordningställt för ett visst arbete ska man kunna utgå från att alla uppgifter om detta finns redovisade i dessa handlingar.

Tillämpning

Figurer

Figurerna i RA är principiella och inte skalenliga. I figurerna redovisas inte alltid alla detaljer.

Upprättande av tekniska beskrivningar med hjälp av RA Anläggning 20

RA Anläggning 20 innehåller råd- och anvisningstext som är ett hjälpmedel för upprättande av tekniska beskrivningar.

Rådtexten i RA är redigerad efter pyramidregeln på samma sätt som texterna i AMA, vilket innebär att gemensamma råd till underordnade koder och rubriker har skrivits överordnat för att undvika upprepningar. Vidare gäller genom pyramidregeln att hänvisning till råd under en viss kod och rubrik innebär att hänsyn även ska tas till råd under överordnade koder och rubriker, det vill säga i analogi med vad som enligt pyramidregeln gäller för texterna i AMA.

Asterisk (*) framför BSAB-rubrik anger att text finns under motsvarande rubrik i AMA.

RA Anläggning 20 används vid upprättande av tekniska beskrivningar även som checklista för

- komplettering av åberopad text i AMA med för projektet specifik föreskrift
- ändring av i AMA åberopad text så att den får för projektet anpassat innehåll
- komplettering av den tekniska beskrivningen med koder, rubriker och text som inte återfinns i AMA
- kontroll av fullständighet och kalkylerbarhet
- kontroll av att olika åtaganden är samordnade.

Råd i RA Anläggning 20 är av praktiska skäl ofta kategoriskt formulerade med avseende på vad som ska anges i den tekniska beskrivningen. Sådant råd ska dock inte tillämpas generellt. Behov av att följa ett råd ska bedömas från fall till fall med hänsyn till vad som är tillämpligt för det aktuella projektet.

Hänvisning till text eller tabeller i RA Anläggning 17 ska inte göras i den tekniska beskrivningen.

Se även *Regler för samband mellan teknisk beskrivning och AMA* i AMA Anläggning 20.

Byggnadsverk och byggdelar

I RA Anläggning 17 fanns koder för byggnadsverk och byggdelar. Dessa koder har utgått ur RA Anläggning 20. Koderna är inte annullerade ur BSAB-tabellen och kan fortfarande användas. Se RA Anläggning 17 för tillämpningsanvisningar. Om koder för byggnadsverk ska användas i en mängd-

förteckning ska beaktas att ersättningsregel för byggnadsverk utgått ur MER.

AMA-nytt kompletterar AMA och RA

AMA-nytt är en serie publikationer som används för att hålla innehållet i AMA och RA aktuellt.

AMA är ett referensverk och texten kan bara ändras vid nya utgåvor. Texten i RA är anpassad till respektive utgåva.

För att hålla innehållet i AMA och RA uppdaterat ger Svensk Byggtjänst ut AMA-nytt två gånger per år. Den är resultatet av en kontinuerlig bevakning av teknik, normer, standarder och erfarenheter av tillämpning.

AMA-nytt består av informationsdel och beskrivningsdel.

Informationsdelen innehåller artiklar som är till hjälp vid beskrivningsarbete, upphandling med mera. Artiklarna syftar i första hand till att ge fördjupad information i anslutning till de ändringar och tillägg som görs i beskrivningsdelen. Vidare behandlas andra mer allmänna ämnen som tekniska beskrivningar, administrativa föreskrifter och tillämpning av AMA.

Informationsdelen innehåller också ett avsnitt med frågor och svar som berör AMA på olika sätt. Frågorna som kommer från användarna kan gälla hur texter i AMA ska tolkas eller varför AMA föreskriver ett visst utförande eller var i den tekniska beskrivningen ett visst arbete ska beskrivas.

Spara informationsdelen, den innehåller artiklar som kan komma till nytta flera gånger.

Den andra delen är beskrivningsdelen där förslag till nya och ändrade beskrivningstexter publiceras. Den ger också kommentarer och råd om vad som bör anges i de administrativa föreskrifterna och de tekniska beskrivningarna.

Bakgrunden till ändringarna kan vara nya lagar, normer, föreskrifter och anvisningar, nya och ändrade standarder och nya material och metoder. Det förekommer även ändringar och rättelser på grund av upptäckta felaktigheter i AMA liksom ändrade eller tillkommande mät- och ersättningsregler.

Genom förslagen till text får projektören hjälp att formulera text som naturligtvis måste anpassas till förutsättningarna i det enskilda projektet. Man ska inte hänvisa till text, tabeller eller figurer i AMA-nytt i de administrativa föreskrifterna eller i en teknisk beskrivning.

Innehållet i beskrivningsdelen ackumuleras, varför endast det senaste numret av beskrivningsdelen behöver användas.

Den tekniska beskrivningens uppställning

I den tekniska beskrivningen behöver endast sådana överordnade koder och rubriker anges som fordras för att ge klarhet i framställningen. Det innebär att förutom den lägsta erforderliga koden och rubriken för varje aktuellt arbete anges överordnad kod och rubrik med en, två eller tre bokstäver för detta arbete.

Exempel

Exempel 1

C TERRASSERING, PÅLNING, MARKFÖRSTÄRKNING, LAGER I

MARK M M
CBB JORDSCHAKT
CBB.21 Jordschakt för grundläggning av byggnad, terrassering
<i>Exempel 2</i>
C TERRASSERING, PÅLNING, MARKFÖRSTÄRKNING, LAGER I MARK M M
CC PÅLNING
CCB.11 Slagning av spetsburna pålar av betong för byggnad

Typografisk utformning

För de kodade rubrikerna i de tekniska beskrivningarna rekommenderas typsnitt Arial fet, 13 punkter, se figur 1.

För text rekommenderas Arial 11 punkter.

Figur 1

För okodade underrubriker rekommenderas Arial kursiv i 13, 13, 11 respektive 9 punkter för de fyra olika nivåerna som exemplifieras nedan.

Figur 2

Ändringar

Vid ändring av fastställd handling rekommenderas följande sätt att markera dessa:

Figur 3

BSAB-systemet

BSAB är ett klassifikationssystem som ägs och förvaltas av Svensk Byggtjänst. Syftet med BSAB är att identifiera, dela upp och sortera in information på ett likartat sätt för all bygg- och fastighetsverksamhet, oberoende av i vilken tillämpning informationen finns eller vilken aktör som hanterar den. BSAB är ett verktyg som används genom hela byggprocessen.

Systemet kännetecknas av att det kan föra information mellan olika aktörer och olika system. På så sätt kan information även föras mellan olika skeden i byggprocessen.

BSAB 96 är den senaste generationen av BSAB-systemet och omfattar tabeller inom områdena hus, installation och anläggning.

BSAB i AMA Anläggning 20

AMA Anläggning 20 är strukturerad enligt BSAB-tabellen Produktionsresultat. Nedan redovisas den översta nivån i produktionsresultattabellen som tillämpas i AMA Anläggning 20.

Produktionsresultattabellen

B	FÖRARBETEN, HJÄLPARBETEN, SANERINGSARBETEN, FLYTTNING, DEMONTERING, RIVNING, RÖJNING M M
C	TERRASSERING, PÅLNING, MARKFÖRSTÄRKNING, LAGER I MARK M M
D	MARKÖVERBYGGNADER, ANLÄGGNINGSKOMPLETTERINGAR M M
E	PLATSGJUTNA KONSTRUKTIONER
F	MURVERK
G	KONSTRUKTIONER AV MONTERINGSFÄRDIGA ELEMENT
H	KONSTRUKTIONER AV LÄNGDFORMVAROR
J	SKIKT AV BYGGPAPP, TÄTSKIKTSMATTA, ASFALT, DUK, PLASTFILM, PLAN PLÅT, ÖVERLÄGGSPLATTOR E D
L	PUTS, MÅLNING, SKYDDSBELÄGGNINGAR, SKYDDSIMPREGNERINGAR M M
N	KOMPLETTERINGAR AV SAKVAROR M M
P	APPARATER, LEDNINGAR M M I RÖRSYSTEM ELLER RÖRLEDNINGSNÄT
Y	MÄRKNING, PROVNING, DOKUMENTATION M M
Z	DIVERSE TÄTNINGAR, KOMPLETTERINGAR, INFÄSTNINGAR O D

Övriga tabeller

BSAB-systemet har ett stort antal tillämpningar och består av fler tabeller än vad som tillämpas i AMA och sammanhörande publikationer.

Mer information om BSAB 96 finns i boken "BSAB 96 - System och tillämpningar".

BSAB-systemets samtliga tabeller finns tillgängliga i elektronisk form via www.byggtjanst.se.

BSAB webbtjänst och nyttjanderättsavtal

BSAB finns som kostnadsfri webbtjänst med möjlighet att navigera i systemet och läsa olika tabeller. Aktörer som vill använda BSAB i syfte att strukturera information i system, applikationer eller produkter behöver teckna ett nyttjanderättsavtal med Svensk Byggtjänst. Information om BSAB webbtjänst och BSAB nyttjanderättsavtal finns på www.byggtjanst.se. Fördjupad information om BSAB 96 finns i boken BSAB 96 – System och tillämpningar.